

Kwaliteit van pootgoed en plantenfysiologie

Variatie in groeikracht en gevolgen voor opbrengstvorming

P.C. Struik

Landelijke pootaadappeldag, 17 januari 2017

Fasen van ontwikkeling van een poter

- de groeiperiode,
- de veldperiode tussen loofdoding en oogst,
- de fase van herstel en geleidelijke koeling,
- de eigenlijke bewaarperiode,
- de voorbehandeling na bewaring, en
- de periode na planten.

Definities

Wat is kiemrust?

De fysiologische staat van de poter waarin spruitgroei niet plaatsvindt, zelfs niet wanneer de knol onder omstandigheden bewaard wordt die optimaal zijn voor spruitgroei.

Wat is fysiologische leeftijd?

- De fysiologische staat van de poter, die zijn productievermogen beïnvloedt (Reust, 1986)
- Het ontwikkelingsstadium van een poter zoals die voortschrijdend verandert door toenemende chronologische leeftijd in afhankelijkheid van voorgeschiedenis en bewaarcondities (Struik & Wiersema, 1999)

Wat is groeikracht?

Het vermogen van een poter om een goed ontwikkelde plant te produceren in een relatief korte tijd

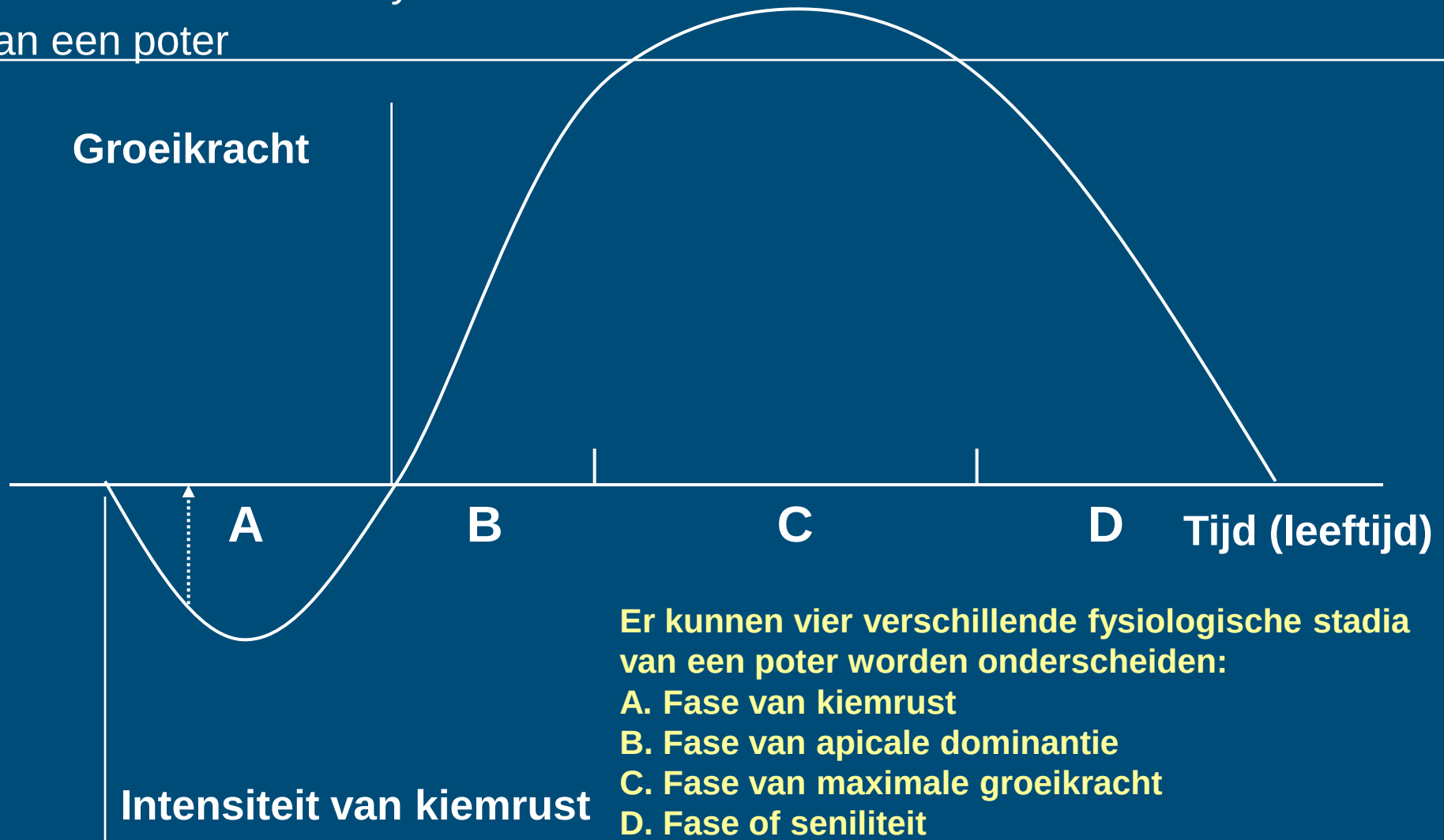
Hoe kunnen we groeikracht meten?

- Spruitcapaciteit / aantal stengels per plant
- Plant hoogte / loofgewicht
- Bodembedekking / LAI
- Vroege knolopbrengst

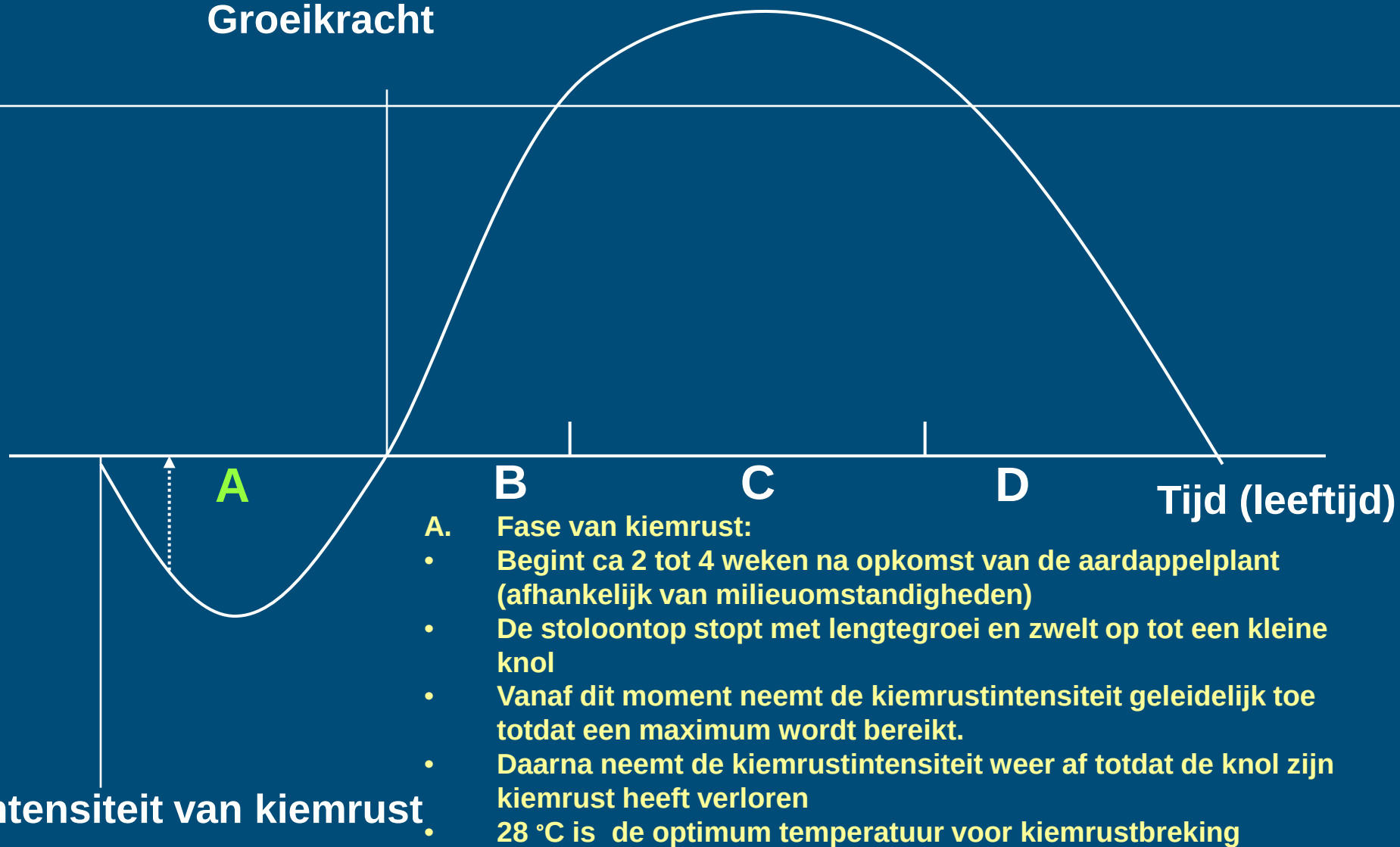
Fysiologische leeftijd wordt beïnvloed door:

- * potergrootte
- * groeiomstandigheden tijdens pootgoedproductie
- * behandelingen van het pootgoedgewas
- * tijdstip en methode van loofdoding
- * condities tussen loofdoding en oogst
- * condities en behandelingen tijdens bewaring
- * behandelingen na bewaring maar voor poten

Schematische levenscyclus van een poter

Groeikracht

Dus, de kiemrustperiode wordt gekarakteriseerd door:

- a. de duur van de kiemrustperiode
- b. de intensiteit van de kiemrust

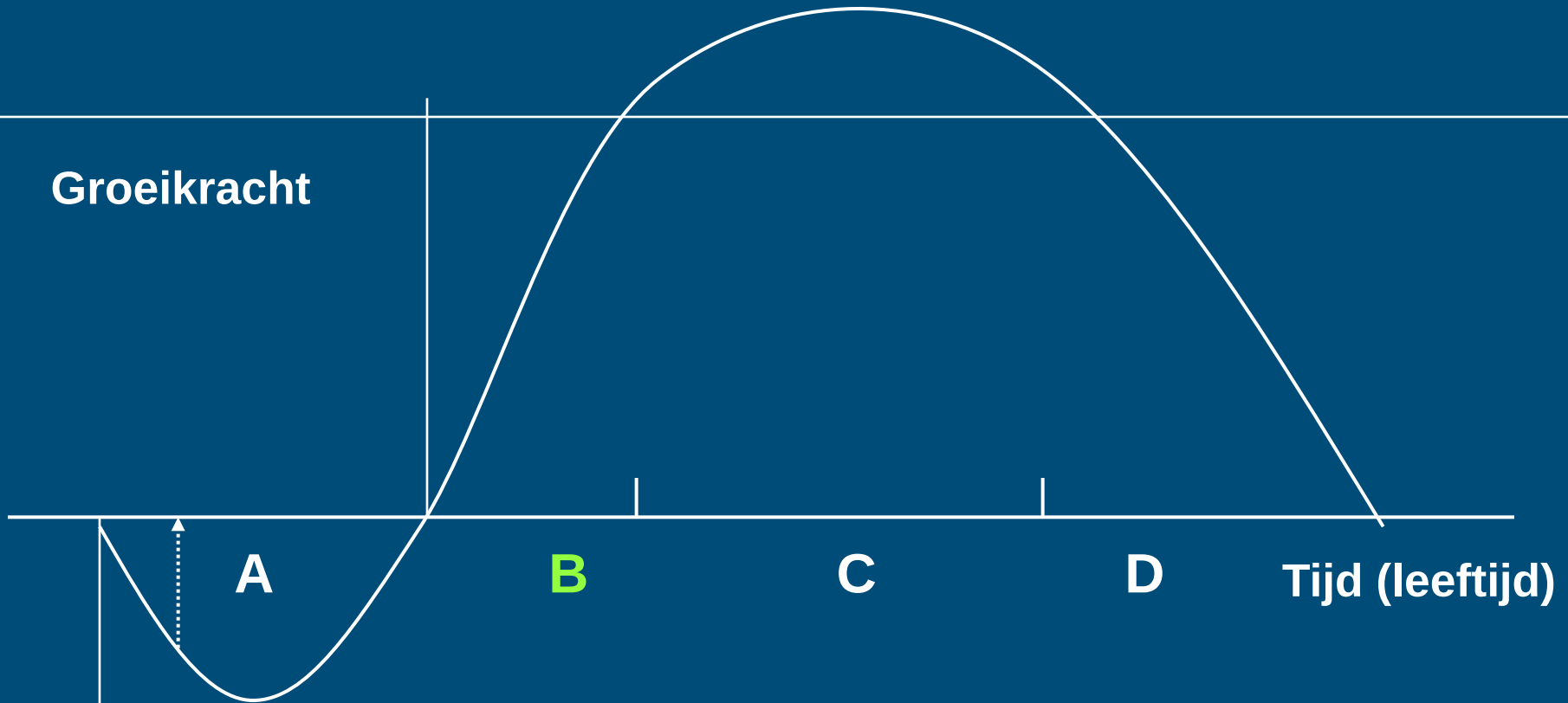
Aardappelrassen verschillen sterk in kiemrustduur.

Voorbeelden:

Desiree	4.5 maanden (bewaring bij 18 °C)
Diamant	3.0 maanden (bewaring bij 18 °C)

Groeikracht

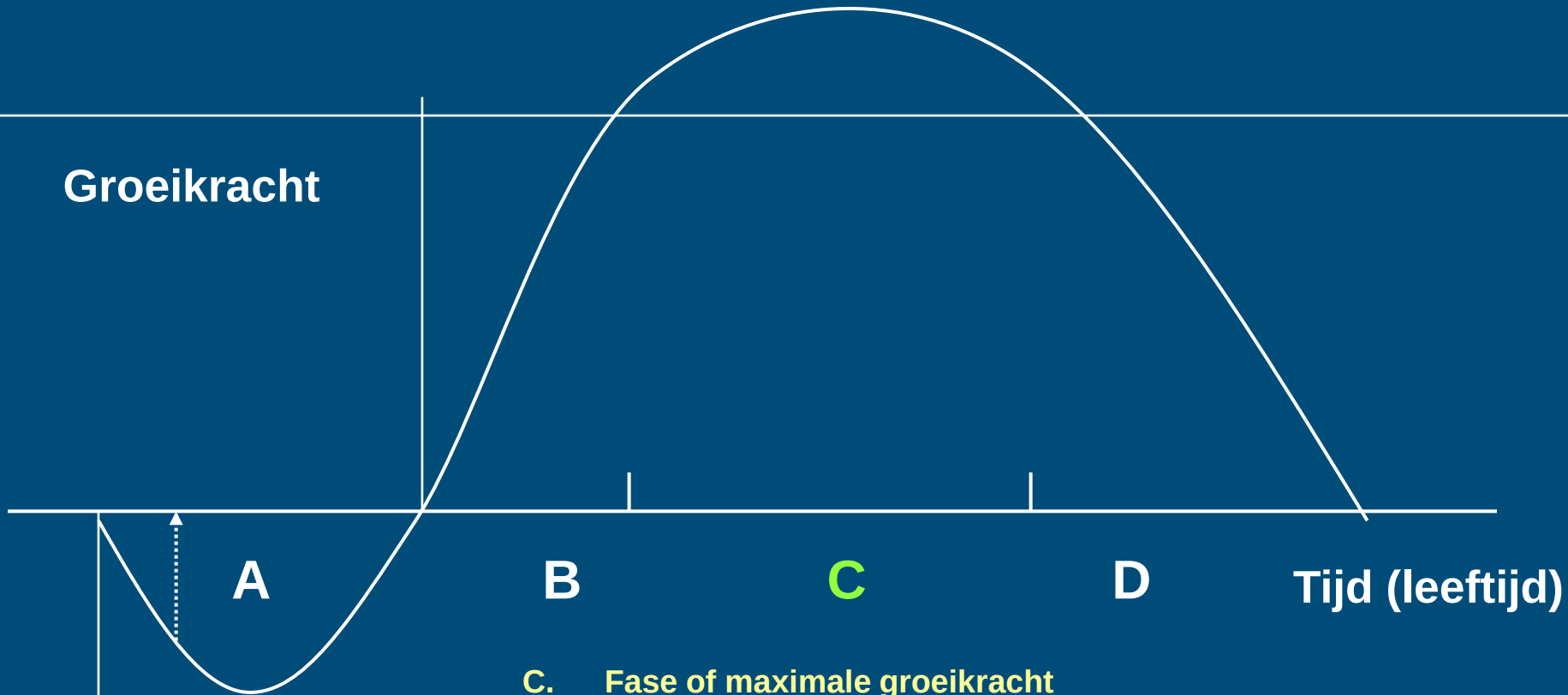
Tijd (leeftijd)

B. Fase van apicale dominantie:

- Eerste periode na het einde van de kiemrust
- Een apicale spruit is dominant over de andere kiemen
- Dus slechts 1 – 2 spruiten per pot
- Groeisnelheid van deze spruiten is laag
- Sommige rassen hebben een meer uitgesproken stadium van apicale dominantie (Bintje) dan andere (Alpha)

Intensiteit van kiemrust

Groeikracht

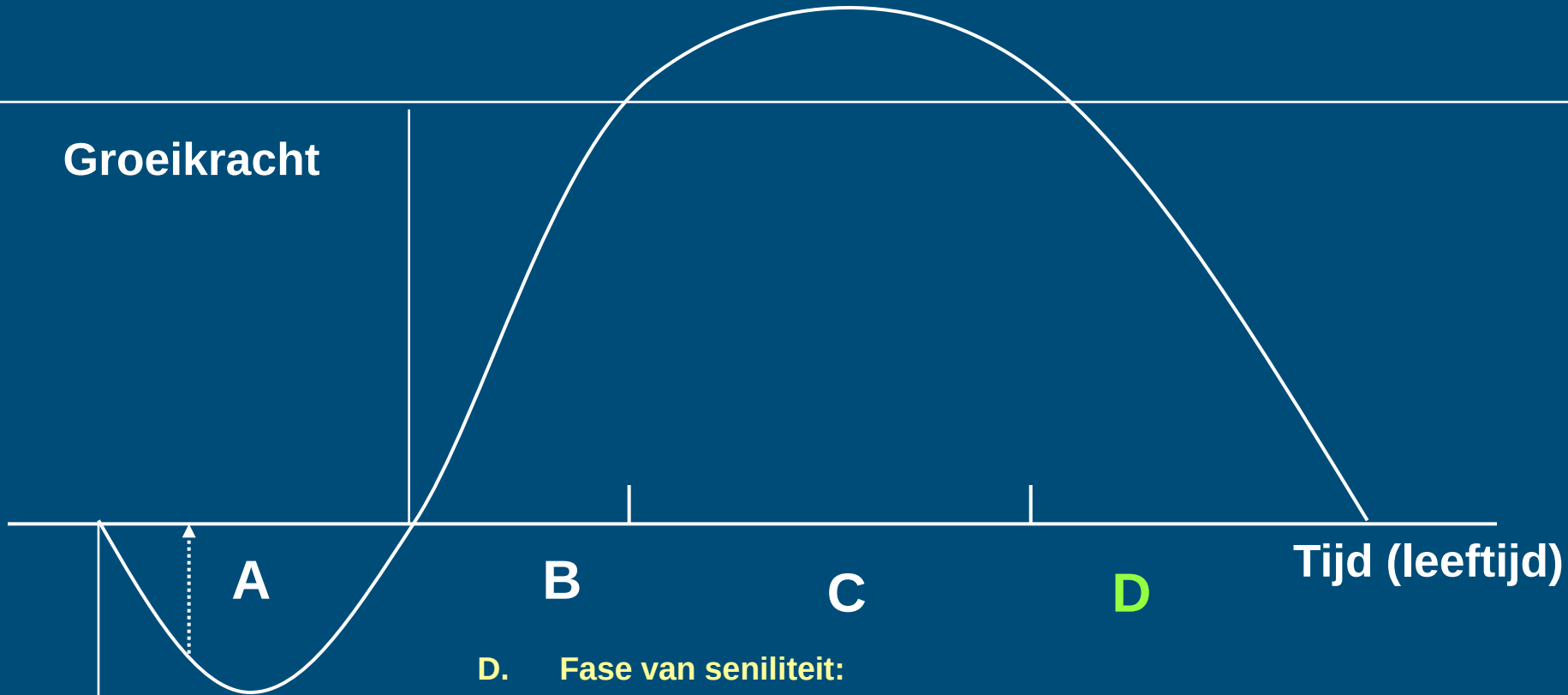

C. Fase of maximale groeikracht

- Wordt bereikt wanneer knollen voor langere tijd worden bewaard bij lage temperaturen (bijv. 2 – 4 °C)
- Gekarakteriseerd door een hoog aantal spruiten per poter (4 – 7 spruiten per poter)
- Groeisnelheid van deze spruiten is hoog

Intensiteit van kiemrust

Groeikracht

Tijd (leeftijd)

D. Fase van seniliteit:

- Het aantal spruiten per poter neemt weer af
- Abnormale spruiten (haarspruiten)
- De groeisnelheid wordt weer laag
- Op zeker moment heeft de poter zijn vermogen om een plant te produceren geheel verloren (incubatie)

Intensiteit van kiemrust

Bovengrondse groei en ontwikkeling

heel
erg
jong

erg
jong

jong

tamelijk
jong

tamelijk
oud

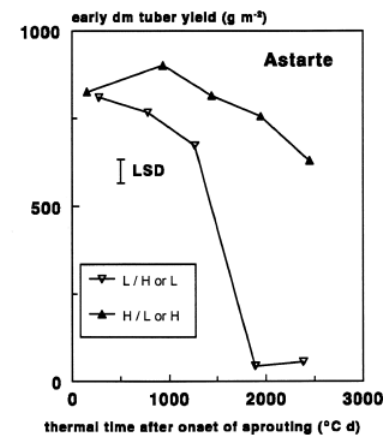
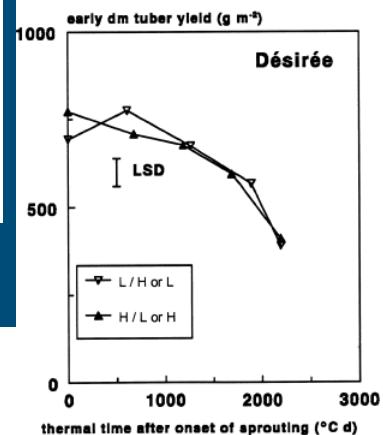
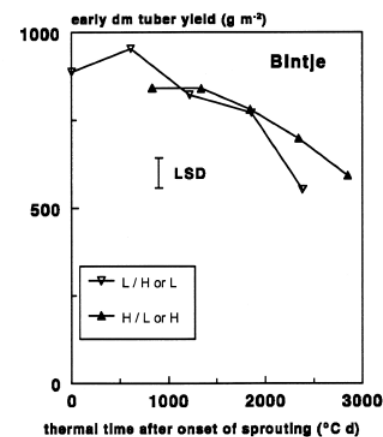
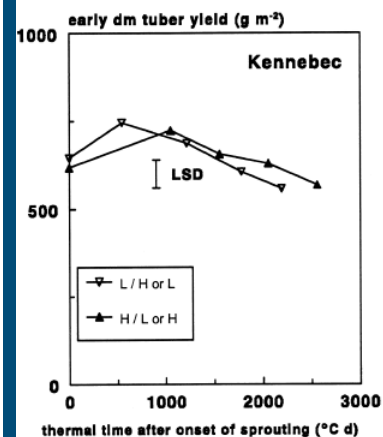
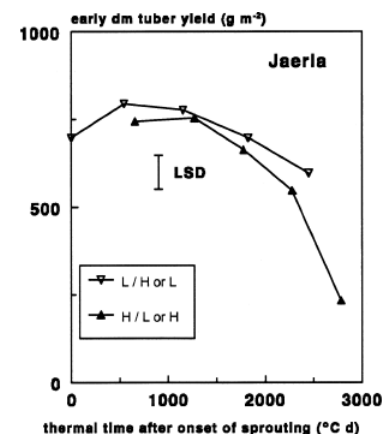
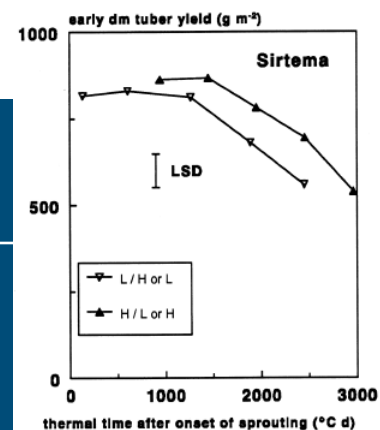
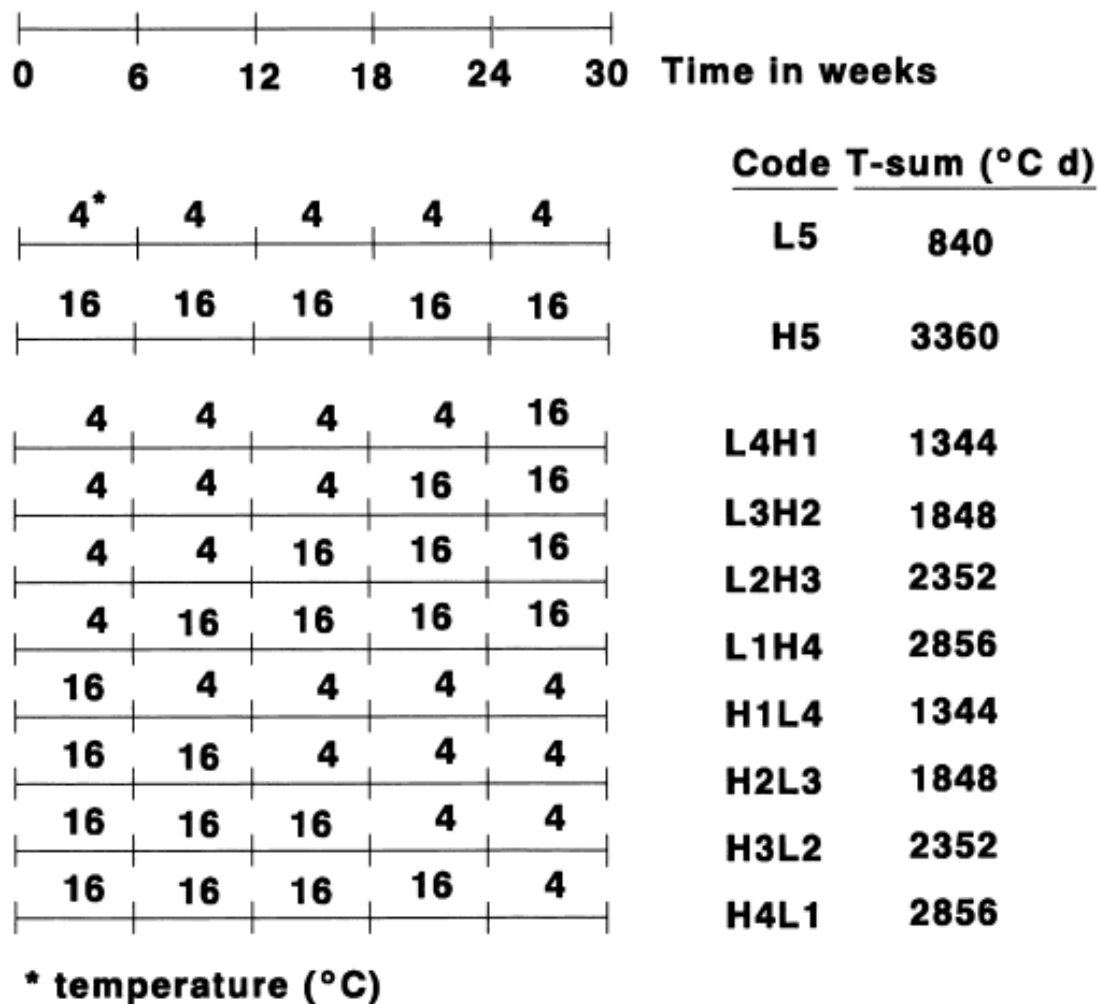
oud

erg oud

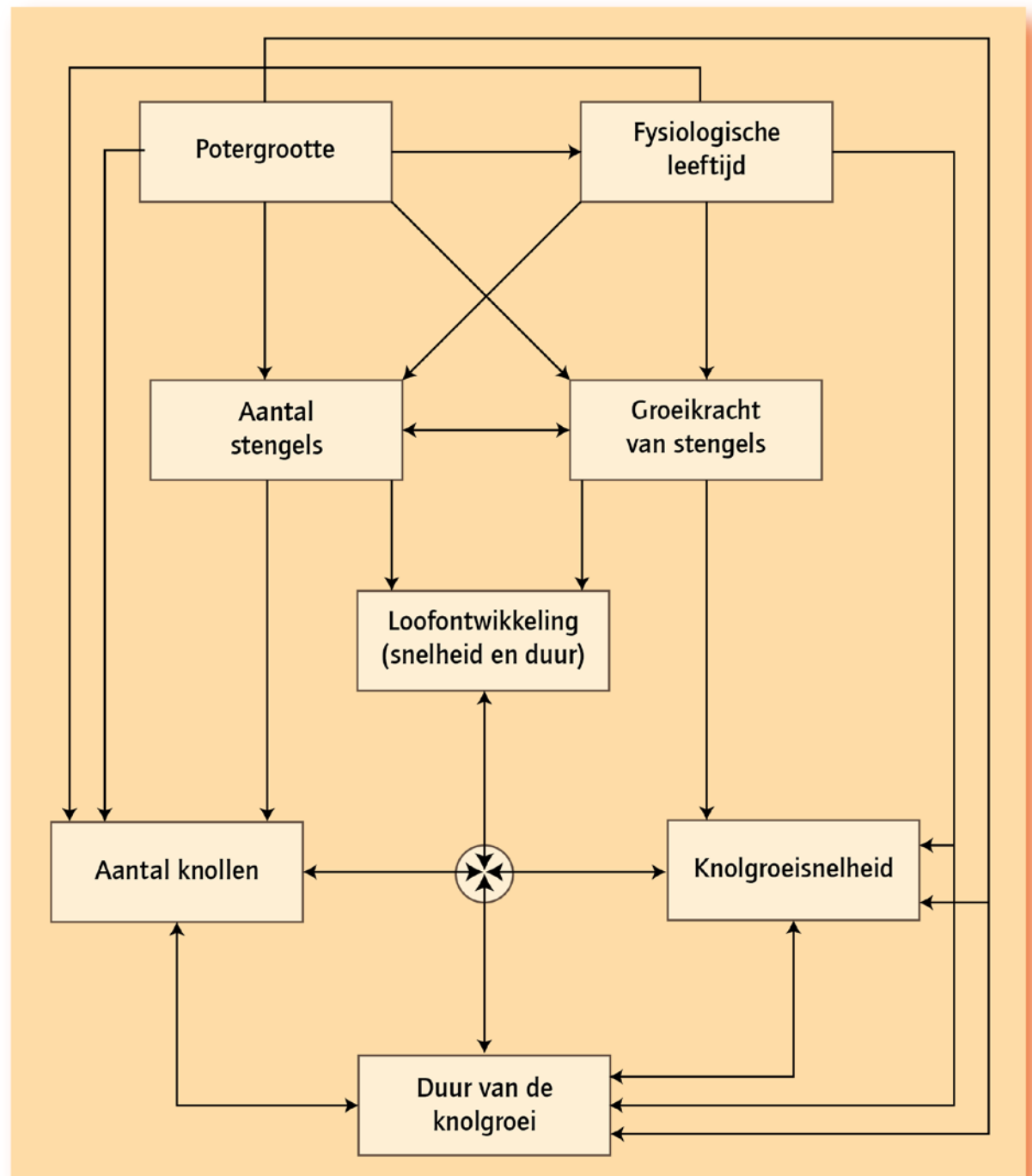
heel erg
oud

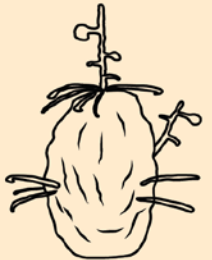
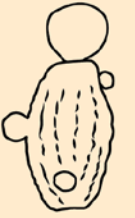

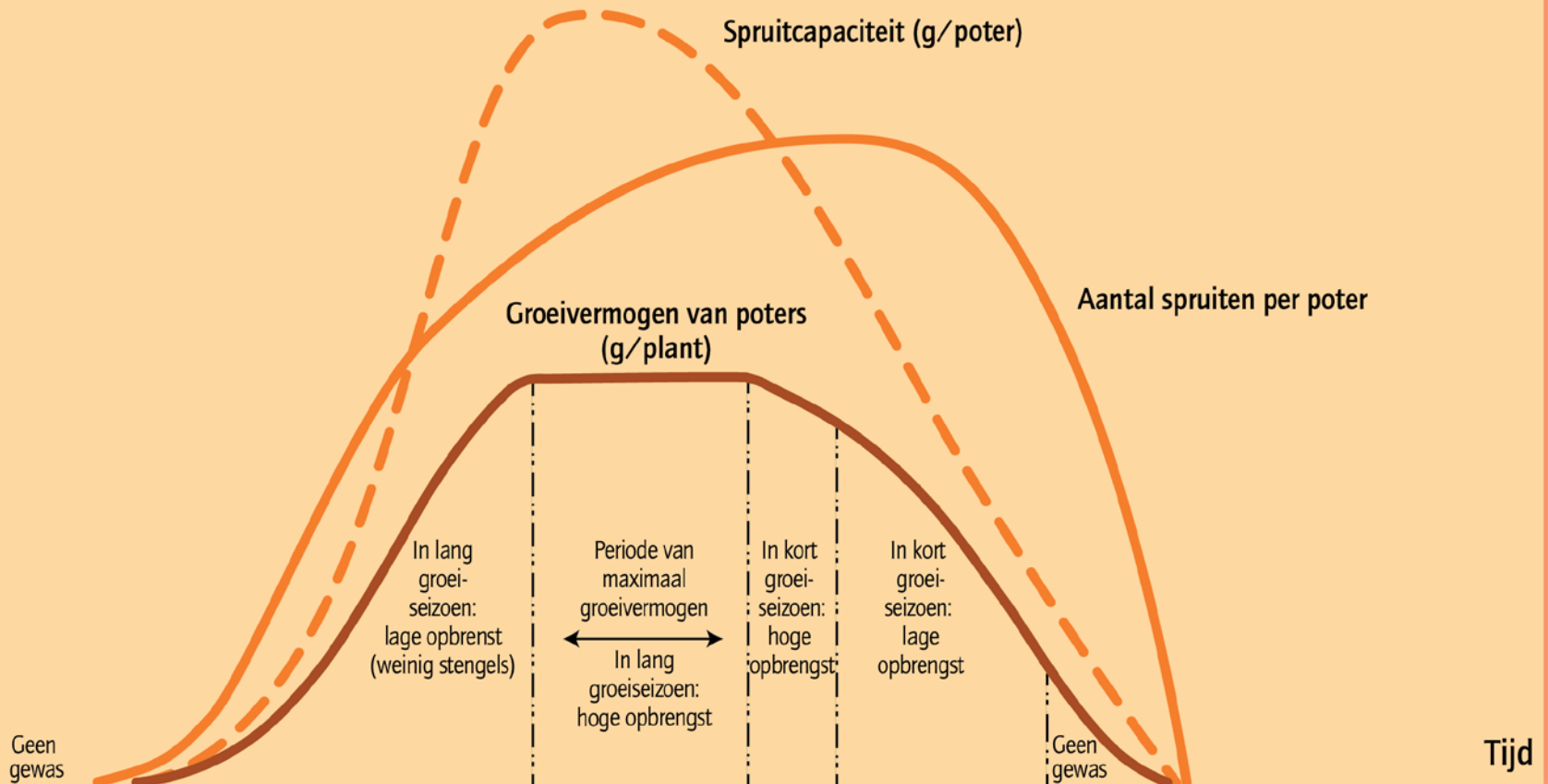
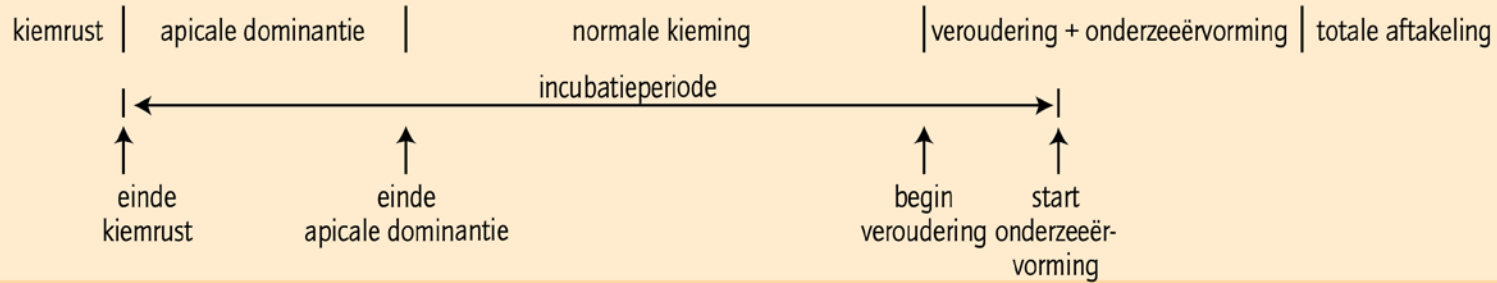

Samenhang potergrootte – fysiologische leeftijd – ontwikkeling

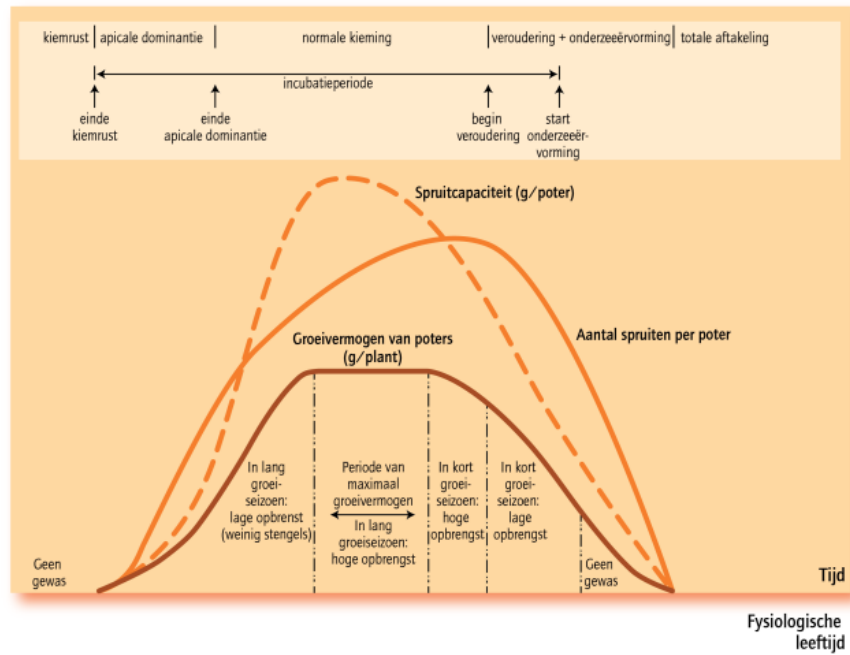
Fysiologische leeftijd	Jong ----->----->----->----->----- Oud					
Karakteristieken van de poter						
Fysiologisch stadium	kiemrust	apicale dominantie	normale kieming	normale kieming	veroudering	incubatie
Kieming	geen spuiten	slechts een topspruit	enkele spruiten	meerdere, vertakte spruiten	- zeer veel spruiten - bovenmatige vertakking - haarspruiten - enkele knolletjes op de spruiten	geen spruiten, onderzeeërvorming
Bovengrondse ontwikkeling	geen of vertraagde opkomst	enkelstengelige planten	enkele, groei-krachtige stengels per plant	vele stengels per plant	zwakke plant met veel stengels	geen boven-grondse groei
Opbrengend vermogen in kort groeiseizoen	geen	laag	tamelijk hoog	hoog	zeer gering	geen
Opbrengend vermogen in lang groeiseizoen	zeer laag	relatief laag	zeer hoog	relatief hoog	zeer gering	geen

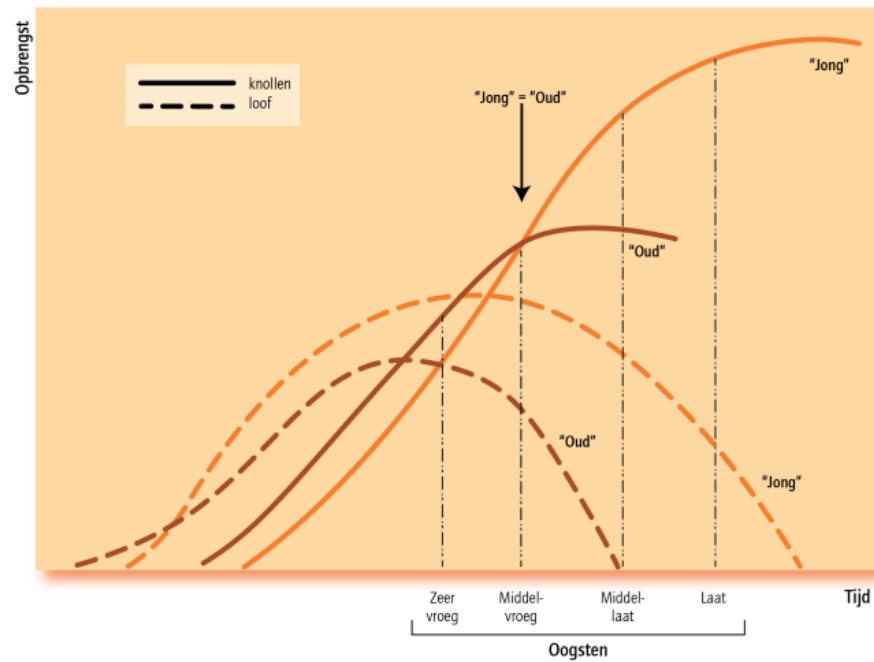

Fysiologische
leeftijd

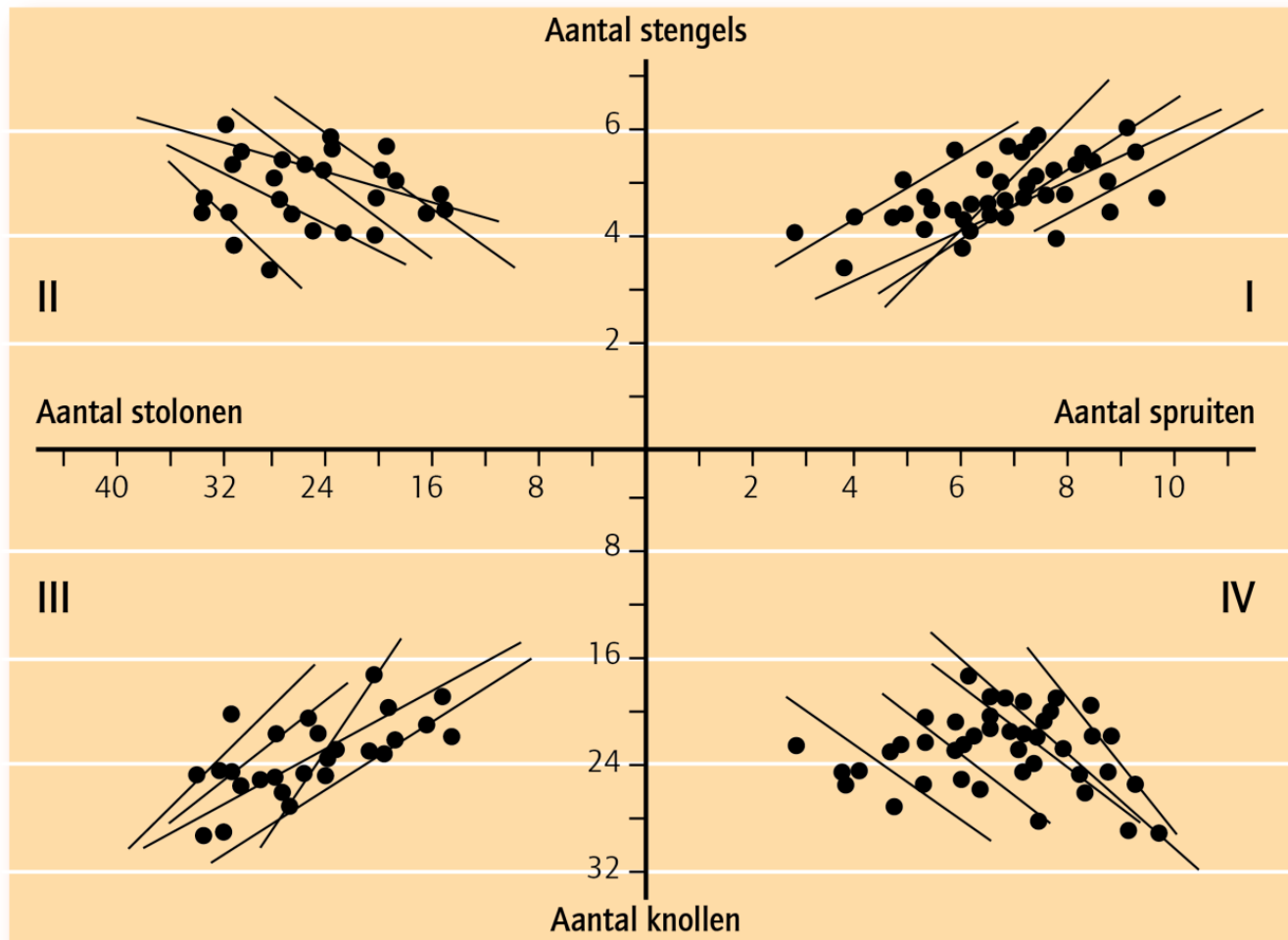
A

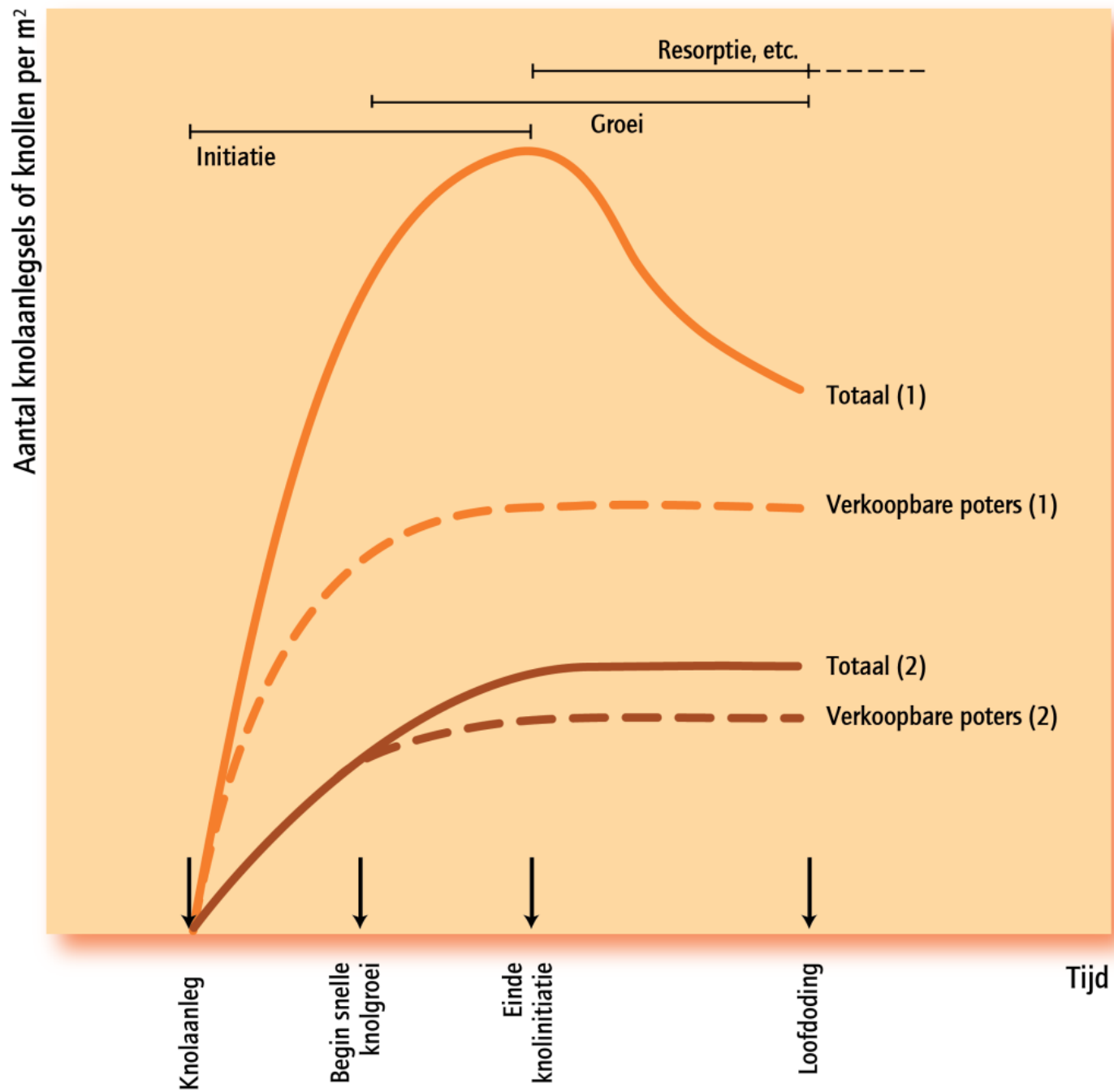

B

Kunnen we betrouwbaar sturen met fysiologische leeftijd?

Het is niet zo simpel.....

Dank U wel

